

Bevin obsodil rusko vojnino diplomacijo

vojne ideje o demokraciji ovirajo mirovne napore

ALIJA MORA ODRŽATI TRST

London, 5. jun.—Zunanji minister Ernest Bevin je v svojem govoru v parlamentu ostro obsodil rusko vojnino diplomacijo zunanjo politiko in naglasil, da ideje Sovjetske unije o demokraciji največja ovira v pripravi miru v Evropi. Ruski zunanji minister Molotov je s svojo taktiko preprečil dosego razuma o spornih vprašanih konferenci zunanjih ministrov v Parizu in je odgovoren za polom.

Bevin je v svojem govoru naglasil, da je velika podpora predlogu ameriškega državnega tajnika Byrnesa glede sklenitve 25-letne pogodbe za razorožitev Nemčije, ki pa dal nasvet sovjetom, da Rusija v resnici cení mir kot vse drugo, ne sme zaradi prilike, je rekel. "Moramo bo nikdar več prišla. Zato je treba zločiti, da se omogoči reguliranje odnosov z nami sovražnimi državami."

Bevin je dejal, da je velika podpora predlogu ameriškega državnega tajnika Byrnesa glede sklenitve 25-letne pogodbe za razorožitev Nemčije, ki pa dal nasvet sovjetom, da Rusija v resnici cení mir kot vse drugo, ne sme zaradi prilike, je rekel. "Moramo bo nikdar več prišla. Zato je treba zločiti, da se omogoči reguliranje odnosov z nami sovražnimi državami."

Bevin je dejal, da je velika podpora predlogu ameriškega državnega tajnika Byrnesa glede sklenitve 25-letne pogodbe za razorožitev Nemčije, ki pa dal nasvet sovjetom, da Rusija v resnici cení mir kot vse drugo, ne sme zaradi prilike, je rekel. "Moramo bo nikdar več prišla. Zato je treba zločiti, da se omogoči reguliranje odnosov z nami sovražnimi državami."

Bevin je dejal, da je velika podpora predlogu ameriškega državnega tajnika Byrnesa glede sklenitve 25-letne pogodbe za razorožitev Nemčije, ki pa dal nasvet sovjetom, da Rusija v resnici cení mir kot vse drugo, ne sme zaradi prilike, je rekel. "Moramo bo nikdar več prišla. Zato je treba zločiti, da se omogoči reguliranje odnosov z nami sovražnimi državami."

Bevin je dejal, da je velika podpora predlogu ameriškega državnega tajnika Byrnesa glede sklenitve 25-letne pogodbe za razorožitev Nemčije, ki pa dal nasvet sovjetom, da Rusija v resnici cení mir kot vse drugo, ne sme zaradi prilike, je rekel. "Moramo bo nikdar več prišla. Zato je treba zločiti, da se omogoči reguliranje odnosov z nami sovražnimi državami."

Domače vesti

Našel mater v bolnišnici

Barberton, O.—Dne 17. maja je bil Joseph Ocepak, sin družine Frank Ocepak, častno odpuščen od mornarice, pri kateri je služil tri leta. Njegova mati se nahaja v bolnišnici v Columbusu, O., in bila vsled bolezni, katero je dobila v kavčurarski tovarni, še devetkrat operirana.

Nov grob v Illinoisu

Auburn, Ill.—Dne 1. jun. je umrl John Domevsek, ki je dal časa bolehal. Rojen je bil 21. jul. v Franklinu, Kans. Tudi zapuščala mater, dva brata, dve sestri in več drugih sorodnikov. Komaj teden prej je bil pokopan njegov oče Andrej Domevsek.

Išče brata

DePue, Ill.—Ana Ajster, rojena Videnič, vas Češnjice št. 18, pošta Cerklje ob Krki, Dolenjsko, želi izvedeti za svojega brata Jožeta Videniča, ki je prišel v Ameriko—Pittsburgh, Pa.—pred 40 leti, pozneje pa je živel v Clevelandu. Naj piše sestri ali pa Johnu Zugichu, Box 396, De Pue, Ill. Sestra, ki je prišla iz internacije iz Nemčije, živi v velikem pomanjkanju s številnimi otroci.

Haywood oplazil predsednika

Kritika protistavkovne zakonodaje

Montreal, Kanada, 5. jun.—Alan S. Haywood, direktor Kongresa industrijskih organizacij, je napadel predsednika Trumanu in njegovo administracijo v svojem govoru na konvenciji unije klavniških delavcev, ki se je pričela v tem mestu. Obdolžil ga je zloza stavke železnišarjev in da se je podal reakciji, ki hoče uničiti delavske organizacije.

Kakor drugi voditelji unij CIO, je tudi Haywood očital Trumanu, da je skušal prisiliti kongres v sprejetje protistavkovne zakonodaje. "Mi ne bomo držali križem rok," je dejal. "Amerika nima dovolj jetniščev za vse delavce. Truman in njegovi svetovalci skušajo uničiti vse pridobitve, katere so delavci izvajali v zadnjih letih."

Drugi govorniki so tudi obsodili Trumanu. Med temi je bil Tilford Dudley, asistent Sidneyja Hillmana, predsednika unije Amalgamated Clothing Workers in načelnika odbora CIO za politično akcijo. Dejal je med drugim, da se je Truman izneveril namelom in idejam pokojnega predsednika Roosevelta.

Na konvencijo je prišlo 400 delegatov. Ti reprezentirajo čez 200.000 članov unije v Ameriki in Kanadi.

Molk o pogajanjih med rudarji in operatorji

New York, 5. jun.—Ne John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA, in ne operatorji niso podali izjave glede pogajanj o sklenitvi nove pogodbe, ki naj bi krila rudarje na polju trdega premoga. Prej je bilo naznanjeno, da pogajanja niso prinesla nobenega rezultata. Okrog 75.000 rudarjev na antarcitu je zastavkalo, ko je potekla veljavnost stare pogodbe 31. maja.

priti v mirovne pogodbe za balkanske države. Namestnik ruskega zunanjega ministra Molotova sploh ni hotel razpravljati o taki garanciji. Namestniki zunanjih ministrov se še vedno kavšajo med seboj.

Seja članov varnostnega sveta

Diskuzije o Španiji bodo obnovljene

New York, 5. jun.—Člani varnostnega sveta Združenih narodov se bodo sestali na svoji seji in obnovili diskuzijo o Španiji. Posebni pododsek je v svojem poročilu naglasil, da učinkovita kontrola atomske energije ni mogoča, če ne bo Španija postala članica Združenih narodov.

"Zemljepisno je Španija važna država z ozirom na ustanovitev zaščitnega sistema Združenih narodov," pravi poročilo. "Španija naj bi postala članica Združenih narodov, če odstrani režim diktatorja Franca."

Člani pododseka so priporočili prelom odnosov med državami v krogu Združenih narodov in Francovo vlado.

Edward R. Stettinius, ki je reprezentiral kot ameriški reprezentant v varnostnem svetu, je izročil svoje pismo namestniku H. Johnsonu. Slednji bo prevzel pozicijo jutri.

Rekordna produkcija v aprilu

Stavke zavrlje preureditev industrij

Washington, D. C., 5. jun.—Produkcija blaga za konzumente je dosegla rekord v aprilu kljub stavkam po izjavi, katero je podal John D. Small, načelnik federalne administracije za civilno produkcijo.

Small pravi, da je bila produkcija v aprilu 50 odstotkov večja kot v istem mesecu l. 1939. Vsi rekordi v produkciji avtnih obojov in električne opreme so bili posekani.

Rudarska stavka in nekatere druge so zavrlje izvajanje programa preureditve industrij za civilno produkcijo. Small je dejal, da so stavke stale deželo dve milijardi dolarjev v padcu produkcije jekla, premoga, poljedelskih strojev in gradbenega materiala.

Small je v svoji izjavi odgovoril kritikom kontrole cen. Dejal je, da zvišanje cen ne bi rešilo produkcijskih problemov. Ako bodo zvišane, bo Amerika izgubila tržišča. Produkcija se lahko poveča kljub kontroli cen, kot se je v teku vojne.

Gradnja hiš za veterane ustavljena

Chicago, 5. jun.—Gradnja hiš za vojne veterane v Chicagu je bila ustavljena. Zupan Kelly je dejal, da mesto ne more prispevati tri milijone dolarjev za financiranje gradnje hiš brez garancije, da bo vsota povrnjena. Mestna stanovanjska administracija je potem obvestila kontraktorje o situaciji in jih instruirala, naj takoj ustavijo gradnjo hiš. Kelly je naznanil, da je apeliral na predsednika Trumanu za takojšnjo pomoč, da se bo izvajanje stanovanjskega programa lahko nadaljevalo.

Schwollenbach zapretil z zasego tovarn

Washington, D. C., 5. jun.—Delavski tajnik Schwollenbach je dejal, da bo priporočil federalni vladi zasego tovarn Allis-Chalmers Co. in J. I. Case Co., če se ne bosta resno potrudili za končanje mezdnega konflikta in podpisali pogodbo z unijami CIO, ki so oklicale stavko, v kateri je udeleženih 29.000 delavcev. Schwollenbach je dejal, da se kompaniji upirata posredovanju federalne vlade, da se konflikt konča.

PRIZADEVANJA ZA ODVRNITEV MORNARSKÉ STAVKE

Unija revidirala svoje stališče glede skrajšanja ur

POGAJANJA SE NADALJUJEJO

Washington, D. C., 5. jun.—Edgar L. Warren, direktor upravnega biroja federalnega delavskega departamenta, se še vedno trudi v prizadevanjih za odvrnitev splošne mornarske stavke. Konflikt je med sedmimi unijami in parobrodni družbami.

Warren je po konferenci z voditelji unije in reprezentanti kompanij dejal, da je unija revidirala svoje stališče glede skrajšanja delovnega tedna na 40 ur. On ni pojasnil, kaj je unija predlagala. Iz drugega vira je prišla vest, da je unija za šest ur dela na dan in sedem dni v tednu, toda mornarji morajo dobiti plačo in pol za čezurno delo. Mornarji zdaj delajo 56 do 63 ur v tednu.

Warren je na sestanku s članikarji dejal, da reprezentanti parobrodni družb še vedno trdijo, da bi skrajšanje delovnega tedna na 40 ur potisnilo v ospreje nove probleme. Zadevo je treba temeljito preresetati, preden se uveljavi sprememba.

Pogajanja so bila sinoči prekinjena, toda danes se bodo obnovila. Če ne bo dosežen sporazum, bo stavka oklicana 15. junija. Predsednik Truman je prej naznanil, da bodo člani armade, mornarice in obrežne straže prevzeli delo na parnikih, če bo stavka oklicana.

Mornarični tajnik Forrestal je apeliral na rezervne častnike in osebe, naj se prijavijo kot prostovoljci za delo na parnikih. Vse mornarične postaje naj mu prijavijo številno prostovoljcev.

Besednik unij je dejal, "da smo za sklenitev kompromisa. Podpisali bomo pogodbo, če bo zadovoljiva. Vprašanje je, kaj je zadovoljivo."

Forrestal je ustavil vse dopuste v obrežni straži. Vzroka ni pojasnil, toda mnenje prevladuje, da bodo člani obrežne straže prevzeli delo na parnikih, če bo stavka izbruhnila.

Louis Salliant, tajnik Svetovne federacije strokovnih unij v Parizu, je napovedal, da francoski delavci ne bodo razkladali ali nakladali tovorov na parnike, če bodo te operirale ameriške vojaške sile.

Meyer izvoljen za predsednika svetovne banke

Washington, D. C., 5. jun.—Eugene Meyer, izdajatelj in urednik lista Washington Post, je bil izvoljen za predsednika svetovne banke. On je bil prvi načelnik odbora federalne korporacije za rekonstrukcijo financ. Svetovna banka je bila ustanovljena na mednarodni denarni konferenci v Bretton Woodsu, leta 1944.

Thomas bo odpotoval v Moskvo

Detroit, Mich., 5. jun.—R. J. Thomas, podpredsednik unije združenih avtnih delavcev CIO, bo odpotoval v Moskvo prihodnje nedelje. Udeležil se bo seje eksekutivnega sveta Svetovne federacije strokovnih unij. V Moskvo bosta odpotovala tudi James Carey in Michael Ross, člana eksekutivnega odbora CIO.

Peron zaprisežen kot predsednik

Papež podelil blagoslov Peronovi ženi

Buenos Aires, Argentina, 5. jun.—Polkovnik Juan D. Peron je bil večer zaprisežen kot predsednik argentinske republike. Ceremonije so se vršile v kongresni palači v navzočnosti članov vlade in zunanjih diplomatičnih zborov.

Peron je eno uro čital svoj govor. V tem je naglašal suvereniteto Argentine in prisil program socialnega izboljšanja argentinskega ljudstva, ki ga bo uveljavila njegova administracija. Omenil je tudi poteškoče med Argentino in Združenimi državami, ki so se vmešavale v notranje zadeve argentinskega ljudstva, da preprečijo njegovo izvolitev za predsednika. Navzoči so mu aplavdirali, ko je okral Združene države in podarjal potrebo bratstva in prijateljstva med latinskimi republikami.

Pred kongresno palačo je bila zbranih čez 250.000 ljudi, ko so se vršile ceremonije. Peron je nasledil generala Edelмира Farrella kot predsednik Argentine.

Uradno je bilo naznanjeno, da je papež Pij poslal bratske pozdrave Peronovi ženi in ji podelil apostolski blagoslov. Žena je Eva Daurte, gledališna igralka.

Konvencija britske delavske stranke

Zahteva unij za skrajšanje delovnega tedna

London, 5. jun.—Konvencija britske delavske stranke se bo pričela prihodnji ponedeljek v Bournemouthu. Pričakuje se, da se bo konvencija udeležilo čez 1500 delegatov. Trajala bo pet dni.

Konvencijo bo odprl profesor Harold Laak, načelnik eksekutivnega odbora, z govorom, v katerem bo orisal notranjo in zunanjo politiko. On bo grjal britsko diplomatsko službo, aristokracijo, ki je še vedno arogantna, in poslanike, ki so zagovorniki zastarelih idej. Na konvencijo bo prišel kot bratski delegat Leon Blum, vodja francoske socialistične stranke in bivši premier. On bo govoril ne samo v imenu svoje stranke, temveč tudi v imenu osvobojenih držav.

Premier Attlee bo podal važno deklaracijo o ciljih in smernicah delavske vlade. Na konvenciji bo govoril tudi Ernest Bevin, zunanji minister. Trdi se, da bo predloženih mnogo resolucij s kritiko bojazljivosti, katero je delavska vlada demonstrirala pri izvajanju socialističnega programa in v odnošajih z zunanjimi državami.

Kritikom bo odgovarjal Philip Noel-Baker, novi načelnik stranke. Voditelj delavskih unij bodo predložili zahtevo za skrajšanje delovnega tedna na 40-ur. Gotovo je, da bo zahteva izzvala opozicijo s strani vlade. Izrekla se bo za odložitve skrajšanja delovnega tedna. Njeno stališče je, da bi skrajšanje oviralo britske eksportne industrije in rezultiralo v dviganju cen.

Vprašanje pridružitve komunistične stranke k delavski stranki bo tudi predmet razprave na konvenciji.

Številne žrtve potresa v Turčiji

Istanbul, Turčija, 5. jun.—Potres, ki je zadel vzhodno Turčijo, je zahteval življenja najmanj 1300 ljudi, pravi turški Rdeči križ. Povzročena škoda znaša več milijonov dolarjev.

Delegacija iz Julijske Krajine na delu v Parizu

Ogenj zajel goste v čikaškem hotelu

Najmanj 58 ljudi izgubilo življenje

Chicago, 5. jun.—Najmanj 58 ljudi je zgorelo v požaru, ki je izbruhnil v hotelu La Sallu v glavnem delu mesta danes zjutraj, čez 200 pa je bilo ranjenih in opečenih. Ogenj je izbruhnil v prvem nadstropju ob 12:35 danes zjutraj in kmalu zajel druga nadstropja.

Med gosti je nastala panika. Mnogi so poskakali iz svojih sob v hotelu in se ubili. Gasilci so apelirali na goste, naj ne skakačejo, toda mnogi so v strahu ignorirali apel. Na tisoče ljudi se je zbralo pred hotelom, ki je v osrčju čikaškega finančnega distriktu.

Gasilci in policijski oddelki so šli v akcijo. Policijska vozila so prevažala mrtve, opečene in ranjene v bolnišnice. Nekatere so odnesli v mestno hišo v bližini hotela, kjer so dobili prvo pomoč.

Prvi je opazil požar E. C. Harmsen, industrijski inženir iz San Francisca. On je sedel pri mizi in se razgovarjal z natakarijo Friedo Marianos. "Ta sedež postaja vroč," je dejal. Natakarija se je smejala.

"Ne šalim se," je rekel in dvignil blazino. Pokazal se je dim in potem plamen. Natakariji so skušali pogasiti ogenj, a trud je bil zaman. Plameni so se širili in kmalu zajeli ves prostor.

Kako je nastal ogenj, še ni ugotovljeno. Hotel ima samo dve rešilni lestvi in obe sta na severni strani. Plameni so se razširili na šafte dvigal in potem na nadstropja. Gasilne postaje so bile obveščene prepozno in prvo moštvo je prišlo pred hotel 20 minut po izbruhu požara.

Koalicijska vlada ostane v Franciji

Nobena stranka ni dobila večine sedežev v skupščini

Paris, 5. jun.—Dasi je republikanska (katoliška) stranka dobila večino glasov pri nedeljskih volitvah v Franciji in potisnila komunistično na drugo mesto, socialistično pa na tretje, ni nobena dobila večine sedežev v parlamentu. To pomeni, da bo Francija obdržala koalicijsko vlado.

Predsednik sedanje koalicijske vlade je socialist Felix Gouin. Vodja republikanske stranke je Georges Bidault, zunanji minister. Ta bo imela 162 sedežev v novem parlamentu, komunistična stranka 149, socialistična 125, stranka socialnih radikalcev 40, desničarska svobodna stranka 63, neodvisna pa 18 sedežev.

Kandidati republikanske stranke so dobili 5.589.213 glasov, komunistične 5.145.325, socialistične pa 4.187.767 glasov. Možnost je, da bo Bidault kandidat za časnega predsednika francoske republike. Parlament bo izvolil novega predsednika 14. junija.

Socialistična stranka, ki je sicer dobila manj glasov pri nedeljskih volitvah kot pri volitvah v oktobru preteklega leta, bo kljub temu imela važno besedo pri odločitvah: smernice vladne notranje in zunanje politike. Vodja socialistične stranke je Leon Blum, bivši premier.

Obiskala je člana namestništva ameriškega državnega tajnika

IZJAVE JUGOSLOVANSKIH POSLANCEV

Paris.—(Tanjug)—Delegacija iz Julijske Krajine in Trsta je obiskala g. Mosleyja, člana namestništva ameriškega državnega tajnika Byrnesa, v Parizu. Načelnika delegacije sta bila pisatelj Franc Bevk in Džuzeppe Pegasi, predsednik narodno-osvobodilnega odbora Trsta.

V teku razgovora so se člani delegacije odločno izrekli proti trem linijam, katere so predložili kot mejo med Jugoslavijo in Italijo reprezentanti treh zapadnih velesil — Francije, Velike Britanije in Amerike. Poudarili so, da so nepravilne iz etničnih razlogov, kakor tudi naglasili bratstvo in enotnost slovenskega in italijanskega prebivalstva v Julijski Krajini in v Trstu. Zahtevali so, da morata Julijska Krajina in Trst priti pod Jugoslavijo.

Mosley je dejal, da je ameriško ljudstvo občudovalo junaško borbo prebivalcev Julijske Krajine proti fašizmu in nacizmu in da so Američani po zaključku prve svetovne vojne zahtevali pravico za jugoslovanske narode. Takrat je Wilsonova linija tvorila maksimum onega, kar se je iskalo, da ni etnografska. Mosley je dal zagotovilo, da bo razprava o tem na prihodnjem sestanku zunanjih ministrov in na mirovni konferenci reprezentantov 21 držav. Skrbel bo, da se vprašanje reši pravilno, da bosta oba naroda živela v slogi in se kulturno razvijala. Mosley je dejal, da bo informiral Byrnesa o zadevi, zaeno pa je svetoval delegaciji, naj mu pošlje pismeno izjavo. Razgovori so trajali eno uro. Delegacija je izročila Mosleyju poslanico, katero so podpisali vsi člani.

Belgrad.—List Borba je objavil izjave jugoslovanskih poslancev z zahtevami, da morata Julijska Krajina in Trst priti pod Jugoslavijo. Srbski poslanec Dobroslav Tomasević je dejal, da je v borbi za osvoboditev Julijske Krajine in Trsta padlo mnogo sinov srbskega naroda. Iz tega razloga narod zahteva, da prideta Julijska Krajina in Trst pod Jugoslavijo. Krivica, storjena—Slovincem, se mora odpraviti.

Hrvaški poslanec Franjo Gazi je dejal, "da so naše zahteve glede Julijske Krajine in Trsta pravične, kar ve ves svet. Izjema so le oni, ki hinavsko govorijo o pravičah narodov, delajo pa nasprotno."

Slovenski poslanec Josip Jeras je rekel, da se je slovenski narod pod vodstvom maršala Tita junako boril za osvoboditev Julijske Krajine, Trsta in Koroške. Vse te kraje je osvobodila jugoslovanska armada.

Slične izjave so podali poslanci iz drugih krajev Jugoslavije. Vsi so poudarjali, da morata Julijska Krajina in Trst priti pod Jugoslavijo.

Stavka avtnih delavcev v Clevelandu

Cleveland, O., 5. jun.—White Motor Co. je morala ustaviti obrat zaradi stavke 5000 delavcev, članov avtne unije CIO. Robert F. Black, predsednik kompanije, je dejal, da bodo tovarne zaprte, dokler ne bo konflikt z unijo izravnani. Stavka je bila oklicana, ko je kompanija zavrnila zahtevo glede zvišanja plače za 18 in pol centa na uro.

MRTVA SRCA

Povest
SPISAL DR. IVAN TAVČAR

(Nadaljevanje)

Obstal je in malo je pogladil svojo brado ter z bičem, ki ga je vedno nosil pri sebi, švignil v zrak.

"Le se, če se hočeš!"
In šla sva molče dalje.
"Le se!" je dejal še potem, "ali življenje bo šlo imel slabše, to ti povem!"
Zopet je obstal.

V dolu se je videl Lukovec s svojimi hišami.
"Tale Lukovec," je pristavil, "ima čudne reči v sebi, dragi moj Vid! In omožena ženska, pravim ti, čudna ženska, rečem ti! Pa če te je volja, le se!"

In šel je dalje in tiho pel:

"Tri ljub'ce ljubiti,
So čudne reči,
Vsem trem se lagati,
Me nič ne skrbi!"

Jaz pa sem se bil res oženil.
Ti je nisi poznal svoje matere, sin moj, in ne spominjaš se njenega obraza.

Nekdaj v Lukovcu, ko sem še ondi študiral, sem se bil seznanil z njo. Hči je bila precej premožnega kupca. Krasna ženska, cvetoča in polna življenja. Bil sem se ji ujel v mreže in pripeljal jo na Višavo. Počasi jo je zapuščal dolgi čas, ki jo je izprva moril s spomini na mesto. Ljubil sem jo, sin, ljubil še potem, ko me ona nič več, in ko so že davno bile pretrgane vezi med nama! Moja natura se je bila v njeni raztopila in preživel sem v sreči mnogo dni. In včasih se me je z grozo polastila misel, kaj bi bilo, ko bi je več ne imel, te ženske. Porodil si se ti na svet. Moje veselje je bilo neskončno in neskončna moja ljubezen do Klare, tvoje matere. Preteklo je potem eno leto. Klara je bila srečna in živela smo idilično. Skoraj vsak dan je prijezdiral k nam bratranec Ernest. Bil je jako dobre volje v naši družbi in popustil je pijančevanje tam doli v Lukovcu. Upal sem, da odloži slabe svoje navade in da pripelje morda tudi ženo na Nižavo in da bomo potem šele srečno skupaj živeli.

Tako sta pretekli dve leti.—To so mi bili srečni trenutki! Sam nisem vedel, kako bi se radostil življenja in bodočnosti. S puško sem lažil po kostanjeh gozdih, imel svoje misli ter gojil nade v prihodnost!

Od Višave v gozd, daleč tja v gozd, sem bil dal široko pot izsekati in jo s peskom posuti. Po tej poti smo se navadno izprehajali zvečer. Nad nami so dvigali stari kostanji stare vrhove, in če je piš majal njih veje, je bilo spodaj prekrasno poslušati vršanje nad glavo.

Lep večer je bil. Solnce ni več sijalo, in skoraj mrak je bil že legel na gozd. Slonel sem pri starem deblu in poslušal razgovore, ki jih je imela sapa z vejami in listi nad menoj. Ozrem se po pečeni poti proti Višavi. Prihajala sta bratranec Ernest in Klara v živem razgovoru. Ne vem, kako mi je prišla ta misel iz pekle—in skrnil sem se za deblo, da bi poslušal, kar sta govorila med seboj, hoteč potem med njiju stopiti ter ju prijazno iznenaditi. Prišla sta in skoraj ravno pred deblom obstala.

"Klارا," je rekel Ernest, "koliko časa naj še čakam poljuba tvojih ust?"
"Ernest!" je zdihnila ona ter ga pogledala ljubezljivo.

"Le poljub, Klara! In potem bom vzel slovo in šel v daljni svet, in videla me nikdar več ne boš, in Bog ve, kje bom poginil!"

In ležala mu je na prsih in solze točila.
"Ernest," je ihtela, "ti ne smeš od mene! Kako naj potem živim, kako prenašam življenje na strani slabotnega moža! Je li, da ne pojdeš, je li, da ne?"

In on je trgal rože njenih ust.
"Kje je Vid danes?" je rekla Klara potem in se mu izvila iz naročja.

"Svojo glavo bi stavil," je odgovoril Ernest, "da je že doma in da z največjo skrbljivostjo preiskuje hleve in jasi svojih volov ter se s svojimi očmi prepričuje, so li očejeni konji in nasičeni svinjaka poetični prebivalci. Potem pa, potem pa seve, bo prišel k svoji Klari in bo povprašal, kako se počuti od Boga mu dana so-proga! Ha! ha!"

Lahno se je smejal.
Večer se je bil naredil in noč se pripravljala, zaviti okolico v temno svoj plašč. Ta dva sta odšla proti Višavi in po pesku so se čuli njiju lahni koraki.

O, da ju ni tedaj zadelo in razdrobilo neba prokletstvo!
Meni pa sta potepala v srcu mlado cvetje in pustino naredila v njem.

Vprašal boš, kaj sem počel v tistem trenutku. Zemlja se je zasukala okrog mene in stara drevesa so se lomila nad menoj in vulkan mi je razsajal po možganih. Na dan so hotela srca moči—a niso mogle, in peklenske težave vse so me obtele! Prva beseda pa, ki se mi je izrila izmed zob—je bila kletev. Strašna kletev je morala to biti, vzeta peklju iz najglobokejšega brezna! Naposled sem padel na zemljo in se pri tej prici z vročim čelom dotaknil mrzle dvocevne puške, ki mi je bila poprej odpadla. In misel mi prešine tedaj goreče možgane, misel, ki mi je tako rahlo objela koprneče srce in, vgnezdil se v nje, mi hladila skelečo rano. Bog te varuj, dragi moj Bogomir, strašnih tistih trenutkov bodočnosti, v katerih nesrečnemu črvu skoraj ne ostane drugega, kakor s svojo roko vreči od sebe to uboštvo, ki ga imenujemo življenje!

In že sem bil vzel slovo od sveta, kar mi je stopila pred dušo tvoja podoba, Bogomir. In vrzel sem od sebe morilno orožje in tok solza se mi je udrl iz oči in srce je izjokalo svoje gorje!

Na nebu pa so migljale zvezde, in tisti, ki za njimi kraljuje, je zrl tedaj z usmiljenjem na to ubogo stvar, ki je črni noči tožila tisočere svoje bridkosti in ki je bila vendar tudi ustvarjena kakor vse druge, da se veseli in radosti svoje bodočnosti!

Pozno v noči sem prišel domov. Hlapec, čakajoč mojega prihoda, mi pove, da je šla gospa že davno k počitku. Tisto noč nisem zatisnil očesa. Svoje reči sem dejal v red, proti jutru pa sem se poslovil od svoje domačije in tebe, Bogomir, sem vzel s seboj. Zbudil sem te iz nedolžnega spanja, ko se je za gorami delal dan. Za seboj pa sem pustil pismo, v katerem je bilo povedano vse, vse z mrtvimi črkami in brez srda, ki se mi je kahal v duši.

(Dalje prihodnjic)

inozemstvu vse pravice zakonite vlade Jugoslavije in se ji odvzame pravica, da bi ta begunska vlada še naprej predstavljala jugoslovanske narode.

3. da se podvrže reviziji vse mednarodne pogodbe, ki jih je begunska vlada sklenila za časa njenega bivanja v inozemstvu; vse take mednarodne pogodbe se bodo pregledale in ali preklicale, na novo sklenile, ali odobrile. Brezpogojno pa se proglašajo ničnim vse one mednarodne pogodbe, ki bi jih begunska vlada sklenila po dnevu tega sklepa.

4. da se bodoča Jugoslavija zgradi na demokratičnem, federativnem načelu, kjer bo vsak federalni sestavni narod smatran kot popolnoma enakopraven narod med ostalimi narodi, kot federalna enota pa enakopravna z vsako drugo federalno enoto.

5. da se vsa ta temeljna načela izrazi v obliki posebnih odlokov AVNOJa in s tem za dobe zakonsko, za vsakega Jugoslovana obvezno obliko in vsebino.

To so temeljni kamni, na katerih je bila zgrajena nova Jugoslavija.

Z ozirom na zadržanje kralja do jugoslovanskih narodov in do osvobodilnega pokreta, je izšel odlok, ki kralju prepoveduje povratak v domovino vse dotlej, dokler se narodi Jugoslavije sami končno veljavno ne izjavijo glede oblike nove vladavine in glede njegovega povratka.

S posebnim odlokom je bila določena zgraditev nove Jugoslavije na federativnem načelu ter je bila istočasno dana svečana izjava, da narodi Jugoslavije ne priznavajo razkasanje države s strani fašističnih zavojevalcev. Kot federalne enote so bile določene iste kot so tudi danes. Kot temeljni organi ljudske oblasti pri posameznih jugoslovanskih narodih, so oni organi, ki so predstavljali za časa narodno-osvobodilne borbe narodno-osvobodilne odbore. V Sloveniji torej OFS. Da se narodnim manjšinam ne bi zgodila kaka krivica in da se položaj takim manjšinam že vnaprej predvidi določa odlok, da bodo narodnim manjšinam zagotovljene vse narodne pravice.

S posebnim odlokom je bila izvršena priključitev slovenske Primorske, beneške Slovenije, Istre in hrvatskih jadranskih otokov k Jugoslaviji, to je en del k svobodni Sloveniji, drugi pa k svobodni Hrvatski.

Vsi doslej omenjeni odloki so obravnavali samo politično-upravna vprašanja novo nastajočje federativne Jugoslavije. Politična in vojaška vprašanja skupno, je obravnaval poseben odlok, ki je določeval, da se odobri vse delo, ki ga je izvršil IO AVNOJa v času med prvimi in drugim zasedanjem da se odobrijo in potrdijo vse odredbe, ki jih je objavil vrhovni štab NOV in POJ do tega dne, in slednjic, da se odobrijo in potrdijo vse odredbe, ki so bile izdane skupno med IO AVNOJa in vrhovnim štabom NOV in POJ.

Samo vojaška vprašanja je obravnavalo več odlokov. Poseben odlok je obravnaval priznanje in zahvalo vrhovnemu štabu NOV in POJ zaradi zgraditve in organizacije naše narodne vojske in za uspešno vodstvo operacij.

Radi sprovedbe disciplinsko-upravnega in avtoritativnega postopka v vojski, je bil izdan poseben odlok, ki uvaja v narodno osvobodilni vojski naziv "maršala Jugoslavije," naziv, ki ga podeljuje predsedstvo AVNOJa. Ta naziv je bil s posebnim odlokom kot prvemu Jugoslovancu podeljen na predlog slovenske delegacije tovarišu Josipu Brozu-Titu, vrhovnemu komandantu NOV in POJ kot priznanje za veliko politično in vojaško delo, ki ga je vršil ves čas narodno osvobodilnega boja.

Dne 30. novembra 1943 je izšel oni odlok, ki določa, da se pretvori dotedanji AVNOJ iz prvenstveno političnega organa v vrhovno zakonodajno in izvrš-

no predstavniško telo Jugoslavije in sicer za ves čas trajanja narodno osvobodilne vojne. AVNOJ je s tem prevzel funkcije narodne skupščine; ta narodna skupščina izvoli svoje predsedstvo, ki vrši v času, ko skupščina ne zaseda, vse zakonodajne in izvršne funkcije. Predsedstvo imenuje tudi nacionalni komitej, to je vlado, ki je najvišji izvršni in naredbodajni organ ljudske oblasti.

Ta odlok lahko smatramo za začasno ustavo.
Na podlagi te ustave je bila imenovana dne 30. novembra 1943 prva nova vlada s predsednikom tov. maršalom Titom in s prvimi podpredsednikom tov. Kardeljem. Med ostalimi poverjeniki, to je ministri so bili še sledeči Slovenci: Edvard Kocbek, inž. Dušan Serbec in dr. Anton Kržišnik.

GENERAL EISENHOWER SAYS: "U.S. SAVINGS BONDS ARE VITAL TO EVERY FAMILY."

no predstavniško telo Jugoslavije in sicer za ves čas trajanja narodno osvobodilne vojne. AVNOJ je s tem prevzel funkcije narodne skupščine; ta narodna skupščina izvoli svoje predsedstvo, ki vrši v času, ko skupščina ne zaseda, vse zakonodajne in izvršne funkcije. Predsedstvo imenuje tudi nacionalni komitej, to je vlado, ki je najvišji izvršni in naredbodajni organ ljudske oblasti.

Ta odlok lahko smatramo za začasno ustavo.
Na podlagi te ustave je bila imenovana dne 30. novembra 1943 prva nova vlada s predsednikom tov. maršalom Titom in s prvimi podpredsednikom tov. Kardeljem. Med ostalimi poverjeniki, to je ministri so bili še sledeči Slovenci: Edvard Kocbek, inž. Dušan Serbec in dr. Anton Kržišnik.

S posebnim odlokom je bila ustanovljena posebna državna komisija za ugotavljanje zločinov, ki so jih izvršili okupatorji in njihovi pomagači.

Iz navedenih odlokov—zakonov razvidimo, da je bilo drugo zasedanje AVNOJa najvažnejši čas v zgodovini jugoslovanskih narodov, bili so to trenotki, iz katerih se je rodila nova država na osnovi novega jugoslovanskega demokratičnega življenja ljudskih množic, to je onih množic, ki so s tem zasedanjem postavile neporušeni mejnik med staro in novo Jugoslavijo.
(Se nadaljuje.)

Razni mali oglasi

COOK and SECOND GIRL White Adults with summer home in Wisconsin Good Wages—References Required Phone: Fairfax 8382

WANTED CLEANING WOMAN White Room, board & laundry 5445 Ingleside Avenue Call: Superintendent MIDWAY 6483

COOK Competent Family of 2 adults, 2 children Living in Lake Geneva, Wisconsin Separate living quarters Good pay. Pleasant living conditions Call: Wabash 1963 for appointment

ALI GLEDATE ZA DOBRO PLAČO IN STABILNOST? Telefon kompanija ima nekaj takih prilik

HIŠNICE (JANITRESSES) Takoj od zabele plača 72½ na uro, po treh mesecih 77½ na uro in po šestih mesecih po 82½ na uro

ŽENSKA ZA ČIŠČENJE V VSEH DELIH MESTA Delovne ure od 5:30 pop. do 12 ure ponoči. Oglasite se pri ILLINOIS BELL TELEPHONE COMPANY v uposlovalnem uradu za ženske v pristanišču 309 W. WASHINGTON ST.

NAROCNIKOM Datum v oklepaju, na primer (May 31, 1946), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Razni mali oglasi
GIRL TO TAKE COMPLETE CHARGE OF TWO CHILDREN Own room & bath. Radio Stay. Top salary. FOREST 6028

WOMEN FOR LIGHT FACTORY WORK Excellent working conditions No experience necessary. Good pay CLEARY BOX CO. 3315 W. 48th Place

UPHOLSTERERS We need 1st class men for upholstering. Manufacturing shop. Over union scale. Excellent working conditions. KANE & SONS 6130 So. La Salle

SAW MEN WANTED STEADY WORK GOOD PAY Apply WELL MADE FRAME CO. 1411 So. Kilbourn Ave.

COUPLE—WHITE Cook—Usual housework. Occasional outside work. Occupy two rooms. Private bath. Adults only in family. West suburb. Good transportation. Reference. Hinsdale 991 Sundays, Harrison 4010 weekdays.

Process Operators For Coal Tar Chemical and Roofing Plant Good Starting Rates Excellent Opportunity for Promotion

The Barret Division (Allied Chemical & Dye Corp.) 2800 SO. SACRAMENTO

DOPISNIKOM IN ČLANOM JEDNOTE Kadar pišete Prosveti ali v glavni urad SNPJ, ne pozabite v naslovu napraviti poštna številka 23 za besedo "Chicago". Na kuverti vselej napišite: Chicago 23. Ill. To bo olajšalo delo na čikaški pošti, nam pa dopospešilo dostavljanje pošte.

WANTED TO RENT Apartments or Houses for Ward Executives WILL LEASE OR OCCUPY ON MONTH-TO-MONTH BASIS These high-type officials of our Company are willing and able to pay top rentals and will give excellent care to your property. Call or Write W. A. BROWN REAL ESTATE DEPT. SUPERIOR 6200, EXT. 3555 NIGHTS AND SUNDAYS PARK RIDGE 1216 Montgomery Ward 619 W. Chicago Ave. - Chicago 7, Ill.

ŽELIMO DOBITI V NAJEM STANOVANJA apartmente in hiše za Wardove izvršne uradnike Vzamemo "Lease" ali pa najamemo na podlagi od meseca do meseca Ti višje vrste uradniki naše družbe so pri volji in zmorni plačati najvišjo najemnino in bodo ekselentno pazili na vaše posestvo. Pokličite - ali pa pišite W. A. BROWN REAL ESTATE DEPT. SUPERIOR 6200, EXT. 3555 ZVEČER IN OB NEDELJAH PA PARK RIDGE 1216 Montgomery Ward 619 W. Chicago Ave. - Chicago 7, Ill.

Razni mali oglasi OPERATORS—Experienced, to better dresses and blouses; new Singer machines; excellent conditions in daylight factory; steady employment with very good pay; Apply Fred A. Block, Inc., 265, Merchandise Mart.

BOYS OR YOUNG MEN For icing donuts & biscuits similar work. No experience necessary. Apply RYTINA BAKING CO. 4629 S. Hermitage - YAR

GIRLS & WOMEN Experienced Cable Winders Steady jobs Excellent working conditions PIONEER COIN MACHINE 2634 N. Laramie

GENERAL HOUSEWORK AND COOKING Experienced. Own room and radio. No windows, no laundry. Phone SUNNYSIDE 5604

WOMAN for general housework in a suburban home. Own private room and bath \$30.00 weekly Phone—STATE 7065

EXPERIENCED Polishers and Buffers For Light Aluminum Castings Day or Piece Rate PROFESSIONAL MFG. CO. 1322 W. Monroe St.

SO LD ERE R ASSEMBLERS Immediate openings Permanent Apply

Lion Mfg. Corp. 2640 W. BELMONT AVE. (Use Washtenaw Ave. entrance) V Prosveti so dnevnost vse ne in delavski vesti. Ali čitate vsak dan?

K. GORNIK-DOLINSKI

PISMO PRIJATELJU V TUJINI

(Nadaljevanje)

K II. zasedanju AVNOJa:

Za novo Titovo Jugoslavijo in za vso njeno bodočnost je dan 29. novembra 1943 najpomembnejši dan, dan njenega rojstva v upravnopravnem smislu.

Ne bi pa mogli doumeti veličine in globine tega pomena, če si ne bi poklicali v spomin vzrokov, potov in sredstev, ki so vodili do tega cilja.

Izčrpnje le o delovanju OFSN, omenili bomo na kratko splošni politični in vojaški položaj Jugoslavije pred novembrom 1943.

Deset in desetisoči jugoslovanskih najboljših sinov in hčera je moralo tekom dolgih dveh let pretakati kri, da se je posrečilo prepričati naše zapadne zaveznike, da je ta prelit kri, kri jugoslovanskih ljudskih množic, kri ljudi, ki ljubijo svoj narod, kri ljudi, ki so žrtvovali svoja življenja v boju s sovražniki, bodisi notranjimi kot zunanji, ne pa kri onih nesramnih izdajalcev, ki so uživali v zapadnih zaveznikih državah popolno gostoljubje, onih izdajalcev, ki so doma sklepali sporazume z Nemci in Italijani in skupno z njimi napadali naše edince, to je one edince, ki so jih sestavljali naši bratje in sestre po krvi.

Begunska londonska vlada je iskala vaa možna pota, da bi jugoslovanske narode čimbolj raz-

ločbe narodov. Njihovo rešitev so gledali v krfski deklaraciji iz l. 1917, raznih meglenih majniških deklaracijah iz istega leta, v velesrbki vidovdanski ustavi iz l. 1921 in obeh od kralja Aleksandra I. 1931 in 1934 usiljenih diktatorskih ustavah.

Nič čudnega ni, da so se v povsod in vsebolj glasno zahtevale korenite spremembe, spremembe, ki bi naenkrat in enkrat za vselej napravile konec neznošnemu stanju.

Take spremembe so se izvršile res korenito in enkrat za vselej.

Dne 29. novembra 1943 je AVNOJ kot najvišje in kot edino resnično predstavništvo vseh narodov Jugoslavije podal svoje Deklaracijo, katero je obrazložil takratni dejanski položaj in na podlagi tega sklenil:

1. da se tedanji AVNOJ, ki je bil kot smo iz prej razloženega spoznali, do tedaj je politični organ, preosnuje v vrhovni zakonodajni in izvršni predstavniški organ Jugoslavije kot celote; z drugimi besedami, da se pretvori v pravo narodno skupščino nove Jugoslavije. Istočasno je pa AVNOJ tudi sklenil, da se postavi narodni komitej osvoboditve Jugoslavije kot organ z vsemi lastnostmi prave narodne vlade.

2. da se istočasno, ko se postavlja v novi Jugoslaviji nova narodna skupščina in nova vlada, odvzamejo begunski vladi v

JOIN THE TAKE-HOME SAVINGS PLAN BY BUYING U.S. SAVINGS BONDS EVERY PAY DAY